

มาตรการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกในโรงพยาบาล

กองโรคติดต่อภายในโดยแมลง กรมควบคุมโรค

ปรับปรุง ณ วันที่ 19 มกราคม 2567

โรคไข้เลือดออก เป็นโรคประจำถิ่นของประเทศไทย มีุงกลายเป็นพาหะของเชื้อไวรัสเดงกี (Dengue virus: DENV) พบการระบาดตลอดทั้งปีโดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงฤดูฝนและมีการระบาดหนักในทุก ๒-๕ ปี ซึ่งกรมควบคุมโรคได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก ๗ สถานที่ หรือ ๗ ร. ได้แก่ โรงเรียน(บ้าน) โรงเรียน โรงพยาบาล โรงแรม/รีสอร์ท โรงงานอุตสาหกรรม โรงธรรม(วัด/มัสยิด/ศาสนสถาน) และสถานที่ราชการ ซึ่งสถานที่ดังกล่าวมีการรวมตัวกันของประชาชนถือเป็นสถานที่เสี่ยงที่จะมีการระบาดของโรคไข้เลือดออก

โรงพยาบาล เป็นสถานที่ที่มีผู้ป่วยเข้ารับการรักษาเป็นจำนวนมาก หากไม่มีการดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อควบคุมยุงลายที่เหมาะสม และต่อเนื่อง อาจทำให้เกิดการระบาดของโรคไข้เลือดออกได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในโรงพยาบาลทุกกลุ่ม ดำเนินการตามมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม โรคไข้เลือดออกในโรงพยาบาล เพื่อป้องกันการเกิดโรคไข้เลือดออกในโรงพยาบาล โดยสามารถปฏิบัติได้ ดังนี้

๑. มาตรการเฝ้าระวังโรค

ดำเนินการเฝ้าระวังโรคไข้เลือดออกในกลุ่มบุคลากรในโรงพยาบาล ได้แก่ แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาล โดยดำเนินการ ดังนี้

๑) เฝ้าระวังโรคไข้เลือดออก ในผู้ป่วยที่มีอาการไข้เฉียบพลัน และสูงลอยเกินกว่า 2 วัน อ่อนเพลีย คลื่นไส้อาเจียน ปวดท้อง อาจมีอาการผื่นหรือหน้าแดง ส่วนใหญ่ไม่มีอาการไอและไม่มีน้ำมูก* ต้องให้หยุดปฏิบัติงานเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อในโรงพยาบาล และรับการตรวจวินิจฉัยทันที

๒) ห้ามใช้ยาแก้ปวดในกลุ่มยาต้านอักเสบชนิดไม่ใช้สเตียรอยด์ (NSAIDs) ทั้งแบบรับประทานและแบบฉีด เช่น แอสไพริน (Aspirin) ไอบูโพรเฟน (Ibuprofen) ไดโคลฟีแน็ก (Diclofenac) ในผู้ป่วยที่มีอาการไข้ เนื่องจากหากป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก จะทำให้มีอาการรุนแรง และเลือดออกมากขึ้นจากผลข้างเคียงของการได้รับยาดังกล่าว^๒ แนะนำให้ไปพบแพทย์เพื่อวินิจฉัย และรักษาทันที

๒. มาตรการป้องกันโรค

ดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อควบคุมยุงลาย โดยให้ดำเนินการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทั้งภายในและบริเวณโดยรอบโรงพยาบาลอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ตลอดทั้งปี โดยสนับสนุนให้บุคลากรในโรงพยาบาลมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ดังนี้

๑) บ้านพักเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล สำรวจและทำลายแหล่งน้ำขัง กำจัดเศษภาชนะที่ไม่ได้ใช้งานและมีน้ำขัง เช่น ขยะพลาสติก ขยะโฟม เศษกระถาง ยางรถยนต์ คว่ำจานรองกระถาง และทำอย่างต่อเนืองทุกสัปดาห์

๒) จัดทำมุ้งลวดหรือมุ้งตาข่าย ในหอพักผู้ป่วยที่มีผู้ป่วยไข้เลือดออกพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลเพื่อป้องกันยุงกัด

๓) จัดหาสารทากันยุงให้ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน เพื่อป้องกันยุงกัดผู้ป่วยและนำเชื้อไข้เลือดออกไปสู่ผู้อื่น รวมถึงแจกสารทากันยุงให้เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลและผู้มารับบริการในโรงพยาบาลช่วงที่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออก

๔) สำรวจภาชนะเก็บกักน้ำใช้ เช่น ถังรองน้ำ โถง แห้งค้ำน้ำในห้องสุขา ขัดล้างทำความสะอาด และเปลี่ยนถ่ายน้ำ พร้อมทั้งใส่ทรายกำจัดลูกน้ำให้ทั่วทุกภาชนะ ใส่ปลากินลูกน้ำ เช่น ปลาหางนกยูง ปลากะตัก ในอ่างต้นไม้

๕) ปรับเปลี่ยนการใช้แฉกกันสำน้ำปลูกต้นไม้ พลุต่าง หรือแฉกกันดอกไม้ โดยอาจพิจารณาเปลี่ยนเป็นการปลูกต้นไม้ในกระถางดิน หรือใช้ดอกไม้ประดิษฐ์ แต่หากมีความจำเป็นต้องใช้แฉกกันดอกไม้ ให้หมั่นเปลี่ยนน้ำ และขัดขอบภาชนะอย่างสม่ำเสมอทุก ๗ วัน

๖) ควรงดปลูกพืชกาบใบ เช่น สับปะรดสี หรือใส่ทรายกำจัดลูกน้ำยุงบริเวณกาบใบ เนื่องจากกาบใบสามารถเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้ แม้มีน้ำขังเพียงน้อยนิด

๓. มาตรการควบคุมโรค

เพื่อเป็นการควบคุมโรคไข้เลือดออกที่อาจเกิดในโรงพยาบาล จึงขอความร่วมมือให้ดำเนินการติดตามเฝ้าระวังผู้มีอาการป่วยสงสัยไข้เลือดออกในโรงพยาบาลอย่างสม่ำเสมอ และหากพบผู้ป่วยให้ดำเนินการ ดังนี้

๑) แจ้งสถานบริการสาธารณสุข และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อดำเนินการสอบสวนโรค และควบคุมโรคได้อย่างทันที่ และมีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงต่อการเกิดผู้ป่วยรายถัดไป

๒) กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทั้งภายในและบริเวณโดยรอบอาคารโรงพยาบาล โดยมีเป้าหมายไม่ให้มีแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในโรงพยาบาล และดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์

๓) กลุ่มบุคลากรในโรงพยาบาล ได้แก่ แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาล ที่อยู่ในโซน Dengue corner ควรทาสารทากันยุงเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกยุงกัด ทั้งนี้ควรหลีกเลี่ยงการใช้สารทากันยุงยาวนานต่อเนื่องหลายๆ วันติดต่อกันโดยไม่จำเป็น

๔. มาตรการสื่อสารความเสี่ยง

สื่อสารให้ประชาชน และบุคลากรในโรงพยาบาล ทราบความเสี่ยงของการแพร่ระบาดโรคไข้เลือดออก การป้องกันตนเองไม่ให้ถูกยุงกัด อาการที่สงสัยว่าเป็นไข้เลือดออก หากมีอาการไข้ควรรับประทานยาพาราเซตามอล ห้ามใช้ยาในกลุ่ม NSAIDS (แอสไพริน ไอบูโพรเฟน ไดโคลฟีแน็ก) ถ้าอาการไม่ดีขึ้น ควรรีบไปพบแพทย์ โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงเสียชีวิต ได้แก่ ผู้ที่มีโรคประจำตัวเรื้อรัง ภาวะอ้วน ผู้สูงอายุ

*****

“ไข้เลือดออกใกล้ตัว และน่ากลัวกว่าที่คิด”

ติดตามข่าวสาร และดาวน์โหลดสื่อประชาสัมพันธ์ต้นแบบเกี่ยวกับโรคติดต่อฯ โดยแมลงได้ที่

เว็บไซต์ สื่อประชาสัมพันธ์

Facebook รู้ทันโรคแมลง

dashboard โรคติดต่อฯ โดยแมลง

เอกสารอ้างอิง

* กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค. แนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก. [อินเทอร์เน็ต]. ; ๒๕๖๖. เข้าถึงได้จาก: <http://klb.ddc.moph.go.th/dataentry/handbook/form/๑๘๘>

* กองโรคติดต่อฯ โดยแมลง กรมควบคุมโรค. แนวทางการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อฯ โดยยุงลาย สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๔. ๑. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิคแอนดี้ไซน์; ๒๕๖๔.